

DODATNA OBRAVNAVA V PROGRAMU DORA

DORA
DRŽAVNI PRESEJALNI PROGRAM
ZA RAKA DOJK

<https://dora.onko-i.si/>

Avtorji: mag. Kristijana Hertl, dr. med., Katja Kovše, dr. med.,
dr. Katja Jarm, dr. med., Barbara Mihevc Ponikvar, dr. med.,
Miloš Vrhovec, dr. med., Metka Bradač, dr. med.

Uredili: doc. dr. Mateja Kurir Borovčič, univ. dipl. fil. in pol.,
Vesna Škrbec, univ. dipl. pol.

Strokovni pregled: doc. dr. Simona Borštnar, dr. med., dr. Gorana Gašljevič, dr. med.,
prof. dr. Janez Žgajnar, dr. med.

Fotografije: Freepik

Lektoriranje: Jezikovna zadruga Soglasnik

Oblikovanje: Barbara Bogataj Kokalj

Naklada: 7.000

Tisk: Tiskarna Koštomaj d.o.o.

Izdajatelj in založnik: Onkološki inštitut Ljubljana

E&R/DORA/2024/1

Junij 2024

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

618.19-006-07(497.4)(035)

DODATNA obravnava v programu Dora / [avtorji Kristijana Hertl ... [et al.]; uredili Mateja Kurir Borovčič, Vesna Škrbec]. - Ljubljana : Onkološki inštitut, 2024

ISBN 978-961-7029-84-0
COBISS.SI-ID 199812355

Namen programa DORA je zgodnje odkrivanje raka dojk s presejalno mamografijo. Ob pregledu mamografskih slik so zdravniki radiologi pozorni na morebitne sumljive spremembe v dojkah. Večina slikanih žensk (96 %) ima normalen izvid mamografije, pri približno 4 % žensk pa najdemo spremembe, ki zahtevajo dodaten pregled, da se lažje odločimo o izvidu. Večina žensk, ki opravi dodatno obravnavo, ima normalen izvid oziroma so spremembe v njihovih dojkah nenevarne. Če pa odkrijemo raka dojk, tega večinoma potrdimo v zgodnjem stadiju, ko je zdravljenje praviloma uspešno.

ZGODNJE ODKRIVANJE RAKA DOJK V PROGRAMU DORA V ŠTEVILKAH

KAJ POMENI DODATNA OBRAVNAVA?

Pri dodatni obravnavi opravimo različne dodatne slikovne preiskave dojk, ki nam omogočajo zanesljivejšo opredelitev sprememb v dojkah. Največkrat za to zadostujejo neinvazivne preiskave, kot so:

- dodatno **rentgensko slikanje dojk** (npr. tomosinteza, ciljana povečava sprememb) in
- **ultrazvok**,
- redkeje tudi magnetna resonanca dojk ali kontrastna mamografija.

Le pri majhnem deležu žensk je za opredelitev sprememb v dojkah potrebna tudi **punkcija (biopsija)** pod nadzorom ultrazvoka ali rentgena, zelo redko pod nadzorom magnetne resonance.

KAKO BOM POVABLJENA NA DODATNO OBRAVNAVO?

Če zdravniki radiologi na vaših mamografskih slikah odkrijejo sumljive spremembe, vas bomo **v nekaj dneh** (do sedem delovnih dni) po presejalni mamografiji poklicali in **povabili**

na dodatno obravnavo. Skupaj se bomo dogovorili za termin, ki vam ga bomo ponudili **že v naslednjem tednu** po našem klicu. Če vas ne bomo uspeli dobiti po telefonu, vam bomo poslali pisno vabilo z navodili za dodatne preiskave in kontakt za dodatne informacije.

KAM BOM NAROČENA NA DODATNO OBRAVNAVO?

Dodatno obravnavo boste opravili **v presejalno-diagnostičnem centru programa DORA** na Onkološkem inštitutu Ljubljana ali v Univerzitetnem kliničnem centru Maribor, odvisno od tega, kje ste opravili presejalno mamografijo.

Ambulanti za dodatno obravnavo sta:

- **na Onkološkem inštitutu Ljubljana v stavbi H** – vhod iz smeri Dermatovenerološke klinike UKC Ljubljana (sledite oznakam DORA do vhoda) ali skozi glavni vhod v stavbo DEH Onkološkega inštituta Ljubljana (Zaloška cesta 2, Ljubljana);
- **v Univerzitetnem kliničnem centru Maribor v stavbi 15 B** (Ljubljanska ulica 5, Maribor) – začasni vhod (v času gradnje oddelka za onkologijo) je mimo kirurške stolpnice do zunanjega dvigala, s katerim se zapeljete do prve kleti in nato po hodniku sledite oznakam DORA.

ALI BOM DODATNO OBRAVNAVO OPRAVILA OB URI, KO SEM NAROČENA?

Da. Trudimo se, da vas sprejmemo ob naročeni uri. Dodatna obravnavo traja največ eno uro.

ALI BOM VSE PREISKAVE OPRAVILA ISTI DAN?

Da. Večino vseh dodatnih preiskav opravimo isti dan. Le redko moramo opraviti katero od preiskav kasneje, npr. magnetno resonanco dojk. Če jemljete zdravila proti strjevanju krvi (antikoagulantna terapija) in je pri vas potrebna punkcija, punkcijo prestavimo na poznejši termin zaradi priprave na punkcijo. Tudi v tem primeru bomo preiskavo opravili čim hitreje, običajno v dobrem tednu dni.

ALI POTREBUJEM NAPOTNICO ZA DODATNO OBRAVNAVO?

Ne, napotnice za dodatno obravnavo v programu DORA ne potrebujete. S seboj prinesite kartico zdravstvenega zavarovanja z urejenim zdravstvenim zavarovanjem v Republiki Sloveniji in osebni dokument.

ALI SEM ZA DAN, KO IMAM DODATNO OBRAVNAVO, UPRAVIČENA DO BOLNIŠKEGA STALEŽA?

O začasni zadržanosti od dela **odloča vaš osebni zdravnik**, ki presodi, ali ste do bolniškega staleža upravičeni. Do bolniškega staleža ste upravičeni, ko zaradi zdravstvenega pregleda ali preiskave niste zmožni za delo oziroma če preiskave ali pregleda ne morete opraviti brez zadržanosti od dela. Po zaključeni dodatni obravnavi vam lahko izdamo **potrdilo o opravljeni preiskavi** in svetujemo dan ali dva bolniškega staleža, če ste imeli punkcijo.

KAKO SE PRIPRAVIM NA DODATNO OBRAVNAVO?

Pred dodatno obravnavo pripravite in poskrbite:

- Če imate doma slike ali izvide **predhodnih mamografij** ali ultrazvoka dojk, jih prinesite s seboj.
- Pred dodatnimi preiskavami poskrbite za osebno higieno, vendar **ne uporabljajte dezodorantov, pudrov ali parfumov**, ker vsebujejo mineralne ali kovinske delce, ki lahko otežujejo presojo dodatnih mamografskih slik.
- Pred slikanjem **odstranite očala in nakit** (viseče uhane in ogrlice), ki lahko prav tako vplivajo na presojo mamografskih slik.
- Priporočamo, da ste udobno oblečeni, da lahko pri preiskavi enostavno slečete zgornji del.
- Če boste naročeni na punkcijo, priporočamo, da na dan preiskave nosite **tesno oprijet** (najbolje športni) nedrček. Slednji z dodatnim pritiskom na punktirano mesto še zmanjša možnost poznejše krvavitve.

Če vas bomo naročili na punkcijo in **jemljete zdravila proti strjevanju krvi**, nas na to predhodno opozorite. Določili vam bomo poznejši termin obravnave, da vas lahko ustrezno pripravijo za poseg. Obvestite nas tudi o znanih alergijah na zdravila za lokalno anestezijo.

KAKO POTEKA PUNKCIJA?

Punkcijo dojk opravimo pod **nadzorom ultrazvoka** ali pod **nadzorom rentgenskega slikanja** (mamografije). Punkcijo lahko izvedemo s tanko, debelo ali debelo vakuumsko iglo, odvisno od vrste spremembe in odločitve zdravnika. Punkcijo izvajajo ustrezno **usposobljeni zdravniki radiologi** v sodelovanju z radiološkimi inženirji in diplomiranimi medicinskimi sestrami. Pred punkcijo z debelo iglo dobite lokalno anestezijo, zato je poseg neboleč. Po opravljeni punkciji še 20 minut **počakate v čakalnici**. Ob odhodu **prejmete navodila** za oskrbo rane doma.

KATERI SO LAHKO ZAPLETI PO PUNKCIJI IN KAKŠNO JE OKREVANJE?

Na dan po posegu priporočamo **počitek**, izogibanje večjim telesnim naporom in dvigovanju bremen.

V predelu punkcije lahko čutite manjše bolečine, na mestu posega je lahko vidna modrica, ki pa v 7 do 14 dneh izgine. V teh primerih priporočamo **mrzle obkladke** in po potrebi **tablete proti bolečini** (npr. Lekadol, nikakor ne Aspirin).

Resnejši zapleti po punkciji so možni, vendar so zelo redki – močnejše bolečine, večja krvavitev, vnetje. **Če pride do resnejših zapletov, se obrnite na svojega osebnega zdravnika ali nujno medicinsko pomoč.**

KDAJ BOM PREJELA IZVID?

Izvid boste prejeli že **isti dan**, takoj po opravljenih preiskavah.

Le izvid punkcije, kjer moramo opraviti citološki ali histološki pregled tkiva, boste prejeli v enem tednu. Vse ženske, pri katerih je bila opravljena punkcija, so **predstavljene na multidisciplinarnem konziliju** radiologa, kirurga in patologa. Ti na podlagi izvidov opravljenih preiskav sprejmejo priporočila za nadaljnje korake zdravljenja.

O izvidu punkcije vas bo osebno obvestil zdravnik radiolog. Pri tem je navzoča tudi diplomirana medicinska sestra, ki vam bo predala telefonsko številko, na kateri vam bomo na voljo za vaša vprašanja.

Če bomo pri vas odkrili nenevarne (benigne) spremembe, vas bomo na presejalno mamografijo v program DORA ponovno povabili čez dve leti.

KAJ SLEDI, ČE MI ODKRIJETE RAKA DOJK?

Če bomo potrdili diagnozo raka dojk, boste **napoteni na zdravljenje** na Onkološki inštitut Ljubljana ali v Univerzitetni klinični center Maribor.

Radiolog vas bo obvestil o datumu pregleda pri kirurgu ali drugemu specialistu, pri katerem boste začeli zdravljenje v najkrajšem možnem času. Za začetek zdravljenja boste potrebovali napotnico, ki jo izda vaš osebni zdravnik.

Bolnicam z rakom dojk so na voljo **različne oblike pomoči in podpore ter celostne rehabilitacije** tako v okviru strokovnih služb Onkološkega inštituta Ljubljana in Univerzitetnega kliničnega centra Maribor kot nacionalnih in lokalnih društev bolnikov.

KAKO POTEKA ZDRAVLJENJE RAKA DOJK?

Zdravljenje raka dojk je **multidisciplinarno**. Sestavljeno je iz:

- **lokalnega** (kirurgija, obsevanje) in
- **sistemskega** zdravljenja (hormonsko zdravljenje, kemoterapija, tarčna zdravila, imunoterapija).

Zaporedje lokalnega in sistemskega zdravljenja in vrsta prejetih zdravil so odvisni od vrste raka dojk in stadija bolezni. Pri večini bolnic v programu DORA **raka dojk odkrijemo v zgodnjih stadijih**, kar običajno pomeni manj obsežno zdravljenje, boljšo kakovost življenja in boljše preživetje.

ALI BOM PO ZDRAVLJENJU RAKA DOJK PONOVO POVABLJENA V PROGRAM DORA?

Ne. Ženske po potrjeni diagnozi raka dojk ne vabimo več v presejalni program DORA, ampak se redno spremljajo pri svojem lečečem onkologu oziroma pri specialistu v centru za boleznj dojk.

V PROGRAMU DORA SI PRIZADEVAMO, DA IZVIDE PREJMETE HITRO, DA VAS SPREJMEMO V PRIJAZNEM OKOLJU TER DA VAM ZAGOTOVIMO STROKOVNO IN VARNO OBRAVNAVO.

ČE ODKRIJEMO RAKA DOJK, ŽENSKAM POMAGAMO TUDI Z USMERITVAMI ZA NADALJNJE ZDRAVLJENJE NA ONKOLOŠKEM INŠTITUTU LJUBLJANA ALI V UNIVERZITETNEM KLINIČNEM CENTRU MARIBOR.

**PRIJAZNO.
HITRO.
STROKOVNO.**

INFORMACIJE O DODATNI OBRAVNAVI:

---

01 587 98 75 Presejalno-diagnostični center programa
(od 7. do 15. ure) DORA na **Onkološkem inštitutu Ljubljana**

---

02 321 20 32 Presejalno-diagnostični center programa
(od 8. do 14. ure) DORA v **Univerzitetnem kliničnem centru
Maribor**

SPLOŠNE INFORMACIJE:

---

080 27 28
(vsak delavnik med 9. in 12. uro)

dora@onko-i.si

<https://dora.onko-i.si/>
